

Nr 33.

Av herr **Staxäng m. fl.**, om *anslag till stationerande av bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.*

Bohusläns islandsfiskares förening u. p. a., Lysekil, har både 1946 och 1947 gjort framställningar om att staten måtte ställa ett s. k. stödfartyg till förfogande för bistånd åt de svenska sillfiskarena vid Island. I båda fallen har Kungl. Maj:t avslagit sökandenas hemställan.

Det bör först erinras om att norska staten sedan länge ställt ett sådant fartyg till de norska fiskarens disposition. Även om de norska båtarnas antal vid Island är något större, så ökas dock de i det isländska fisket deltagande svenska båtarnas antal år för år. I 1947 års fiske deltog 63 svenska garnbåtar jämte två vadlag med moderfartyg. Värdet av dessa båtar torde vid en även mycket försiktig beräkning ej understiga 6,5 miljoner kronor. Endast från de båtar, som tillhörde Bohusläns islandsfiskares förening, hemfördes 1947 sill till ett värde av 2 765 519 kronor.

Enligt föreningens förslag skulle på fartyget vara stationerade en läkare och en sjuksköterska med nödvändig medicinsk utrustning för att stå de fiskare till tjänst, som äro i behov av sjukvård. Givetvis är med hänsyn till de egenartade förhållanden, under vilka fiskarena arbeta, av största vikt, att denna sjukvård kan erhållas så snabbt som möjligt. Det kanske bör påpekas, att den hjälp vid sjukdomsfall, som till en viss del tidigare kunnat erhållas i Siglufjord, svenskarnas huvudsakliga stationsort under fisket, endast varit möjlig tack vare tillmötesgående från det norska sjömanshemmet, där sjuksköterska varit anställd. Den stora överbefolkning, som under sillfisket råder i Siglufjord, gör det mycket vanskligt att över huvud taget erhålla någon hjälp vid sjukdomsfall genom andra institutioner. Det rör sig om ca 500 svenska fiskare, som ligga långt borta från hemorten under nära tre månaders tid, sysselsatta med ett hårt och riskabelt arbete på stormiga farvatten. Enbart det stora behovet av sjukvård borde starkt motivera utrustandet av det begärda stödfartyget.

Emellertid är det också av mycken stor betydelse, att å fartyget finnes en dykare med nödig utrustning och enklare verkstadsutensilier. Denne bör kunna bistå vid de framför allt ofta förekommande propellerskadorna för att undvika långvarig väntan på varvs- och dockmöjligheter. Även

andra mindre haveriskador skulle genom vederbörandes bistånd kunna afhjälpas. Utsikterna att under fiskesäsongen på Island komma till något isländskt varv eller till någon verkstad äro mycket minimala, och många svenska fiskare ha fått vidkännas avsevärda förluster på grund av de långa väntetiderna, kanske under det bästa fisket. Många gånger har det rört sig om ganska obetydliga skador, vilka utan svårighet kunna repareras, om man haft tillgång till de resurser, som utan större kostnader skulle kunna finnas ombord å stödfartyget. Det kan också befaras, att i vissa fall eftersynen å fartyg och maskiner ej kan bli så omsorgsfull, som omtanken om manskap kräver. Det förtjänar erinras om att islandstonnaget i stor utsträckning är gammalt och redan av den anledningen är i behov av ständig tillsyn och ökade reparationsmöjligheter. Vid 1946 års fiske hade enligt uppgift från halva antalet deltagande 46 båtar 12 fartyg sådana maskinskadador, att teknisk hjälp behövdes, samt 6 sådana propellerskadador, att de ej kunde bemästras av besättningen.

Även om engångskostnaderna för det föreslagna fartygets utrustning skulle bli relativt höga bör dock fartyget i fråga vara försett med all den tekniska utrustning, som behövs för att biträda fiskarena vid sökandet efter sillen, alltså både ekolod och perifon. Under de senare åren har sillen vid Island visat stor nyckfullhet i sitt uppträdande, och det torde därför bli alltmer nödvändigt att utnyttja alla tekniska resurser för att snabbt orientera fiskeflottan efter de växlande fiskebetingelserna.

Stödfartyget skulle därjämte självklart kunna bidra vid förekommande bogseringar ute till sjöss och bli en verksam förbindelseled mellan fiskarflottan och svenska intressen både på Island och i hemlandet. Detta kanske ej är det minst betydelsefulla med tanke på de alltmer skärpta svårigheterna för utländska fiskare på Island.

Statskontoret har ifrågasatt, att fiskarena själva skulle bestrida kostnaderna för ett stödfartyg. Detta synes orimligt med hänsyn till de krav på skydd under sin yrkesutövning vid arbetet ute till sjöss och möjlighet till sjukvård fiskarena borde ha rätt att ställa på svenska statsmakterna. Även om de svenska islandsfiskarena efter kriget ha nått upp till bättre inkomster, så är dock denna ökning ej på något sätt hög i förhållande till övriga, ungefär jämställda yrkesgrupper.

Enligt den utredning, som med anledning av islandsfiskarens framställning utförts av kungl. lantbruksstyrelsen, skulle kostnaderna för den första utrustningen av det föreslagna stödfartyget belöpa sig till 120 000 kronor.

Lantbruksstyrelsen, som också hemställde, att Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att anvisa nämnda belopp, framhöll därvid:

»Redan i sitt utlåtande den 25 februari 1947 över föreningens framställning den 2 januari 1947 ansåg lantbruksstyrelsen sig kunna vitsorda det stora behovet av ett svenskt bevakningsfartyg vid Island under sillfisket

därstädes och detta ej blott för bistånd vid sjukdom, olycksfall eller haverier utan även för bistånd vid uppsökandet av sillstimmen.

I utlåtande den 15 april 1947 över sökandeföreningens framställning den 2 januari 1947 anförde chefen för marinen, att tullverkets kustbevakningsfartyg Odin, vilket under krigsåren använts som hjälpfartyg för örlogsflottan och som beräknades kunna återställas till tullverket den 1 juli 1947, skulle vara lämpat för ifrågavarande ändamål. Chefen för marinen framhöll vidare, att flottan kunde utrusta, avrusta samt bemanna fartyget under erforderlig tid (1 juli—1 oktober). Ut- och avrustningskostnaderna beräknades till sammanlagt 40 000 kronor. Kostnaderna för anskaffning och installation av ekolod uppskattades till 13 000 kronor samt kostnaderna för själva expeditionen till omkring 60 000 kronor, därav omkring 36 000 kronor till bränslekostnader och omkring 23 000 kronor till avlöningar. De sammanlagda kostnaderna beräknades uppgå till omkring 115 000 kronor.

I samma ärende förklarade sig generaltullstyrelsen i utlåtande den 22 april 1947 icke ha något att erinra mot att kustbevakningsångaren Odin ställdes till förfogande för ändamålet.

Nämnda fartyg har numera återlämnats till tullverket. Enligt vad lantbruksstyrelsen under hand inhämtat från kustbevakningschefen synes intet hinder möta att disponera fartyget för här avsett ändamål under sillfisksäsongen vid Island år 1948, under förutsättning att förhållandena i fråga om behovet av kustbevakning då äro ungefär desamma som för närvarande, vilket synes troligt.

Chefen för marinen ovanberörda beräkning rörande kostnaderna torde med någon förhöjning vara godtagbar även för en expedition under nästa år.

Dessa kostnader, förslagsvis 120 000 kronor, kunna måhända förefalla rätt höga. De äro dock ganska ringa i förhållande till värdet av de redskap och båtar, som användas vid det svenska islandsfisket, och till värdet av den fångst, som detta fiske förväntas kunna giva vid ett lika stort deltagande i fisket som innevarande år. Detta sistnämnda värde torde nämligen kunna beräknas till omkring 5 miljoner kronor.

Lantbruksstyrelsen vill därför föreslå, att medel anvisas för ifrågavarande ändamål.

Vid bifall härtill synes generaltullstyrelsen böra bemyndigas att under tiden 1 juli—30 september 1948 ställa kustbevakningsångaren Odin till förfogande för chefen för marinen, åt vilken torde böra uppdragas att ut- och avrusta samt bemanna fartyget. Anslaget torde böra förvaltas av lantbruksstyrelsen, som även synes böra bemyndigas att i samråd med chefen för marinen uppgöra plan för verksamheten.

Innan större erfarenhet nåtts beträffande den erforderliga utrustningens omfattning samt med hänsyn till det labila penningläget torde anslaget böra givas karaktären av förslagsanslag.»

Då det synes oss som om behovet av det föreslagna stödfartyget vore mycket väl motiverat få vi hemställa,

att riksdagen till stationerande av bevakningsfartyg för sillfisket vid Island för budgetåret 1948/49 måtte anvisa ett förslagsanslag av 120 000 kronor.

Stockholm den 15 januari 1948.

Ernst V. Staxäng.

Birger Utbult.

C. O. Carlsson.

Nr 34.

Av herr **Johansson i Torp m. fl.**, *angående restitution av bensinskatt till utövare av fiskerinäringen.*

(Lika lydande med motion i Första kammaren nr 15.)

Stockholm den 15 januari 1948.

Carl E. Johansson,
Torp.

J. W. Mårtensson.

Gösta Andersson,
Mölnadal.